

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden sosiaali- ja terveystalvelut sekä päivähoitopalvelut

Kevään kahvilatapaamisissa (Klubitalolla, Kansankatu 2) maanantaisin klo 18.00–20.00 teemana on Rovaniemen kaupungin uuden ajan sosiaali-, terveys- ja päivähoitopalvelut -ohjelman kansalais- ja asiakasosallisuusosuus.

Etenemme ikäryhmittäin: kerran kuukaudessa käsitellään lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluja, aikuisten palveluja sekä ikäihmisten palveluja. Helmikuussa tarkastellaan palvelujen nykytilaa, maaliskuussa pohdimme toisin tekemisen tapoja ja huhtikuussa esitämme ratkaisuehdotuksiamme.

Kansalaisosallisuusprosessi

11.3.2013

Läsnä oli 24 osallistujaa, kuntalaisia, palveluiden käyttäjiä, työntekijöitä ja sosiaalityön opiskelijoita

Kahvilakerran aluksi kertosimme edellisellä kerralla nousseet kehittämisaalueet, edellisen kerran muistio löytyy osoitteesta www.sosiaalikallega.fi. Aluksi käytiin lyhyt keskustelu pöytäkunnittain mahdollisista uusista kehittämisideoista.

Uusia kehittämisideoita nousivat seuraavat:

- Nuorten palvelut pitää nostaa enemmän esiin
 - Huolen aiheena erityisesti syrjäytymisriskissä olevat nuoret, esim. koulun keskeyttäjät
- Palveluohjausta tulisi kehittää joka saralla, työntekijöiden tulisi tuntee toistensa tehtäväkuvat
- Ennaltaehkäisevän perhetyön nettisivut pitäisi saattaa ajantasalle
- Lapsen kotiin kotikäynti esim. neuvolan toimesta myöhemminkin kuin vauvavaiheessa
 - Tärkeää:
 - Neuvolassa muistutus perhetyöstä, rohkaisua avun pyytämiseen
 - Tuttu neuvolantäti on aarre
- Matala kynnys pyytää ajoissa apua
- Päivähoitopaikka omalta alueelta, tukee perhettä: lapset tutustuu oman alueen lapsiin, vanhemmat lasten vanhempiin, verkostoituminen
- Miten saataisiin yhteen koululaisten/nuorten vanhemmat, voitaisiin sopia yhteisistä rajoista, jotka loisivat turvallisuutta ja olisi mahdollisuus kokemusten jakamiseen muiden murrosikäisten vanhempien kanssa.
- Laajennettu neuvolatoiminta vauvaiästä aikuisuuteen

- o Sama yksikkö palveluiden tuottajana, sis. neuvolan, lastensuojelun, ehkäisevän perhetyön, yhteistyössä päivähoidon ja koulujen kanssa

Lopullisiksi aiheiksi, joita syvemmin lähdettiin pohtimaan valikoitui: *nuorten palvelut, laajennettu neuvolatoiminta ja matalan kynnyksen palvelut, ehkäisevä perhetyö.*

Nuorten palvelut:

Keskustelun pohjalta nuoreksi määriteltiin 12-18 -vuotias. Erityisesti keskusteltiin, siitä kuinka ylä-aste vaihetta ja yleensäkin nivelvaihetta tulisi tukea. Koulussa voitaisiin käydä ”kehityskeskustelut” nuoren kanssa. Erityisenä huolen aiheena nousi köyhät perheet, joilla ei ole mahdollisuutta tukea lasten harrastustoimintaa. Normaaleja liikuntaharrastuksia pitäisi tukea, ei liian kilpailullisia harrastuksia. Keskusteltiin, siitä kenellä on oikeus puuttua vanhemmuuteen. Asiantuntija luennot vanhemmille saivat positiivista palautetta. Olisi myös tärkeää, että vanhemmille olisi tarjota verkostoja, jossa mahdollistuisi vertaistuki.

Nuorten palveluiden tulisi jalkautua enemmän kentälle. Kouluympäristöön tulisi viedä enemmän nuorille suunnattuja palveluita. Välitunneilla voisi olla ”elämän ohjaajia”, jotka keskustelisivat nuorten kanssa. Kouluissa voisi olla myös ns. olohuoneita, jossa kuuntelija/kertoja paikalla. Jokaisella luokalla voisi olla olohuonevuorot. Nuorten kohdalla verkostoituminen on tärkeää ja olisi tärkeää löytää tukea luomuverkostoista. Nuorille täytyisi luoda luontaisia kontakteja ikääntyneeseen väestöön. Keskusteltiin siitä, että leimaako erityispalvelut nuoren.

Laajennettu neuvolatoiminta (vauvasta vaariin):

Laajennetussa neuvolatoiminnassa pitäisi olla riittävän pieni väestöpohja. Työntekijöiden työsuhteet pitäisi olla pysyviä, jotta työntekijät eivät vaihtuisi. Samoissa tiloissa toimisi monia eri ammatin edustajia, näin mahdollistuisi tuki muilta työntekijöiltä. Laajennettu neuvolatoiminta olisi matalan kynnyksen palvelu, joka toimisi ennaltaehkäisevästi ja tarjoaa monipuolisia vaihtoehtoja selvitä.

Salassapitosäännökset eivät tulisi niin isoksi ongelmaksi, koska asiakas on paikalla ja hänen asioitaan on hoitamassa ja kuulemassa eri alojen ammattilaiset. Työntekijöiden ydinjoukon ei tarvitse olla kovin suuri, esimerkiksi muutama terveydenhoitaja ja sosiaalityöntekijä riittäisivät. Enemmistö työntekijöistä olisi ”vierailijoita”, joten ei tarvita suuria tiloja. Ammattilaisten joukkoon kuuluisi neuvolan työntekijä, lääkäri, sosiaalityöntekijä, päiväkodin edustaja, nuorisotyöntekijä, kotihoito, koulun edustaja, poliisi ja psykologi sekä viranomaisyhteistyötä tarvittaessa muidenkin ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Työntekijöiden kokoonpano olisi joustava alueen väestöön suhteutettuna.

Laajennetussa neuvolatoiminnassa työntekijöiden tulee tuntea toistensa tehtäväkuvat, jotta palveluohjaus oikealle ammattilaiselle sujuisi kaikilta. Laajennettu neuvolatoiminnassa korostuu edullisuus: samoissa tiloissa, ennaltaehkäisevä monella tavoin.

Jokaisen aluelautakunnan alaiseksi tällainen yksikkö, auttaisi palveluita vastaamaan tarkemmin alueen tarpeita. Toiminta organisoitaisiin alueen tarpeiden mukaisesti. Aluelautakunta voisi olla työnantajana tälle yksikölle, yhteistyötä ainakin pitäisi tehdä. Erilaisten palveluiden liittäminen laajennetun neuvolatoiminnan kylkeen on mahdollista.

Yhteydenottomahdollisuudet tulisi olla mahdollisimman monipuolisia: puhelin, netti, kirje yms. Joku vastaa aina puhelimeen ja osaa neuvoa, kiertävä päivystyspuhelin työntekijöiden keskuudessa tai muutamia koulutettuja puhelinneuvoja. Alue määrittelee aukioloajat.

Voidaan tehdä myös kotikäyntejä, tarvittaessa useamman eri alan edustajan kanssa yhdessä.

Nimi voisi olla Hyvinvointineuvola.

Matalan kynnyksen palvelut, esimerkkinä ehkäisevä perhetyö

Matalan kynnyksen palveluna ehkäisevän perhetyön tulee olla helposti saatavilla, kaikkien tiedossa, sisällöltään asiakkaiden tarpeisiin joustavaa sekä sen hakemiseen ei saa liittyä häpeää tai pelkoa.

Jotta ehkäisevä perhetyö olisi helposti saatavaa, tulisi niissä olla riittävät resurssit vastaamaan tarpeisiin. Kynnyksen madaltamiseksi tulee erityisesti panostaa ensimmäiseen soittoon. Kun henkilö uskaltaa ensimmäisen kerran soittaa, tulee puheluun vastata viipymättä. Tämä tulee ottaa huomioon esim. puhelinajoissa. Asiakassuhteen alussa asiakkaan kohtaa moniammatillinen ensitiimi 3-5 kertaa. Esim. työparin kokoonpanon pitäisi määrittyä asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Matalan kynnyksen palvelu on asiakkaalle maksutonta, koska maksusta ei saa tulla este tarvittavan palvelun hakemiselle.

Ehkäisevän perhetyön tulee olla kaikkien tiedossa, jotta kynnyksen palveluihin olisi matala. Palveluista tiedottaminen on kaiken a ja o. Nettisivujen pitäisi olla informatiiviset ja ehkäisevän perhetyön esitteitä pitäisi jakaa kaikille esimerkiksi perhevalmennuksessa. Perhepalvelukeskuksen alakerrassa olisi hyvä olla kaikille avoin neuvontapiste eri palveluista. Tärkeää on, että muiden palveluiden työntekijät tietävät riittävästi ehkäisevästä perhetyöstä, näin mahdollistuu hyvä palveluohjaus.

Palvelun hakemiseen ei saa liittyä pelkoa tai häpeää, koska ne ovat selkeä este avun pyytämiseksi. Palveluihin liittyvien uskomusten ja oletusten poistamiseksi ja estämiseksi täytyisi palveluiden olla mahdollisimman avoimia. Kokemuksia levittävää puskaradioita täytyisi laajentaa, jotta mahdollisimman monia tietäisi palvelusta. Rohkeita asiakkaita olisi hyvä saada kertomaan kokemuksistaan. Tiedottaminen täytyisi olla positiivista ongelmanäkökulman lisäksi: palvelut ovat kuntalaisia varten. Palveluiden positiivista näkökulmaa voidaan tuoda esille esim. ryhmätilaisuuksissa esim. 6 kk ryhmäneuvolassa ja perhevalmennuksessa. Ehkäisevässä perhetyössä on tärkeää panostaa ensikohtamiseen, jolloin syntyy luottamuksellinen suhde. Onnistunut kohtaaminen edellyttää ammattilaisuutta ja oikeaa asennetta.

Palveluiden täytyisi joustaa asiakkaiden tarpeiden mukaan. Esimerkiksi kriisitilanteisiin ehkäisevään perhetyötä pitäisi tarjota lyhyt intensiivinen jakso. Vaihtoehtoisesti voidaan tarjota pitempi ja prosessimainen esim. 1 krt/vko/3-4 tuntia.

Seuraavan kerran lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveystalouden palveluita sekä päivähoitopalveluita käsitellään 15.4.2013.